

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВЕДЕННЯ ГАЛУЗІ БДЖІЛЬНИЦТВА НА ПАСІКАХ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

К. О. Хамід

Одеський державний аграрний університет

Встановлено підвищену економічну ефективність застосування кочівлі пасік бджолосімей Миколаївської області при помірному використанні медоносних ресурсів. Підвищення продуктивності бджолиних сімей досягається не лише за рахунок раціонального використання бджіл і молодих маток, а також за рахунок кочівель на відстані 3-5 км, використовуючи певний тип медозбору. Застосування кочівлі бджолиних сімей збільшило обсяг виробництва на 26,2%, а рівень рентабельності на 7,05%.

Ключові слова: кочівля, мед товарний, віск, виручка, рівень рентабельності.

Бджільництво в нашій країні є важливою і особливо цінною галуззю сільського господарства. Її основою є розведення медоносних бджіл, які існують бджолиними сім'ями – своєрідними біологічними одиницями[4]

Особливості бджільництва як галузі сільськогосподарського виробництва зумовлюють специфіку визначення його економічної ефективності. Джерелами медозбору є сільськогосподарські культури, а також природні медоносні угіддя – ліси, насадження ярів і балок, лісосмуги, луки і пасовища. Але, в бджільництві запилювального і запилювально-медового напрямів, продукція, одержана в результаті підвищення врожайності запилених бджолами сільськогосподарських культур, у прибуток галузі не зараховується. У зв'язку з цим всі витрати по бджільництву запилювального напрямку, крім вартості меду, воску, плідних маток, роїв та іншої побічної продукції, відносять на сільськогосподарські культури і багаторічні культури що запилювалися [3].

Виробництво меду на пасіках населення країни при використанні різних методів утримання бджіл та реалізації продукції забезпечує значні доходи і високу рентабельність [2].

Економічна ефективність галузі бджільництва характеризується прибутком від реалізації продукції, що в кінцевому результаті визначає рівень рентабельності галузі бджільництва.

Раціональне й ефективне використання засобів виробництва, кормової бази і кочівлі забезпечує збільшення валової продукції бджільництва і поліпшення її якості [3]. Машинская Н.Д. (1982), Филоненко О.Г. (2002) підкреслюють, що для запилення ентомофільних рослин, найкращими являються карпатські і країнські породи бджіл. При цвітінні рослин ці породи добре розвиваються і вони дуже миролюбні.

Рівень економічної ефективності бджільництва залежить від: підвищення продуктивності бджолосімей на основі утримання сильних і здорових бджолиних сімей, систематичної селекційно-племінної роботи, виконання обов'язкових ветеринарно-санітарних і зоогігієнічних заходів, поліпшення кормової бази, раціональної організації пересування пасік на кращі місця медозбору, забезпечення бджіл на зиму достатньою кількістю кормів [1].

Мета роботи полягала у визначенні підвищеної економічної ефективності бджолосімей при застосуванні кочівлі пасік при помірному використанні медоносних ресурсів.

Матеріали та методи досліджень. Дослідження проводилися на пасіках в с. Новофедорівка (I - контрольна група) та Краснопілля (II – дослідна група) Березанського району Миколаївської області. Продуктивність бджолосімей визначали методом зважування контрольного вулика. Аналіз життєдіяльності бджіл проводився методом спостереження і записування даних у пасічний журнал.

Дослід проводився за схемою, яка представлена в таблиці 1

Таблиця 1

Схема дослідю

Групи	Кількість сімей на кінець сезону			Відводки з наявних пасік	Реалізація відводків і пакетів бджіл
I – контрольна	10	5	Без кочівлі	1	-
		5	З кочівлею	3	2
II – дослідна	10	5	Без кочівлі	1	1
		5	З кочівлею	2	2

Згідно схеми дослідю на присадибних пасіках у 2016 році було сформовано групи бджолиних сімей за принципом пар-аналогів по фізіологічному стану, силі сім'ї, кількості розплуду і кормових запасів тощо. В свою чергу групи були поділені навпіл по 5 сімей в кожній з використанням кочівель та без використання кочівель. Всі сім'ї утримувалися у вуликах-лежаках на 24 рамки. У I групі (контрольній) утримувалися бджоли української степової породи бджіл на пасіці Семенова О.С, а у II групі (дослідній) утримувалися бджоли карпатської породи бджіл на пасіці Вовченко В.Т. В червні місяці 5 сімей з кожної групи вивозили на відстань 3-5 км від основного точка на кочівлі на такі рослини як буркун жовтий та люцерна посівна. В кожній групі в кінці медозбору були отримані мед товарний, віск пасічний, відводки і в подальшому пасічники цю продукцію реалізовували. Кінцевим результатом виробництва кожної продукції є отримання виручки від реалізації отриманої продукції.

Результати досліджень. Застосовуючи 1-2 – разову кочівлю пасік, за умов використання помірних ресурсів нектару ентомофільних та сільськогосподарських рослин отримали в середньому від сімей, яких використовували на кочівлях по 42 кг товарного меду та 150 г воску від кожної бджолосім'ї, 4 відводки та пакети бджіл на стільниках по 4 рамки. Витоплювання по 90 г воску з 5-6 вибракуваних стільників, забрусу та з будівельних рамок підтримує валовий вихід воску близько 500 г на сім'ю, з якого 300 г спрямовується на реалізацію або обмін на нову вощину (табл.2).

Таблиця 2

Економічна ефективність виробництва товарної продукції та виручки від її реалізації

Показники	Обсяг виробництва	Ціна реалізації, грн	Собівартість всієї продукції,	Виручка від реаліза-	Рівень рентабельно-

	на 1 б/с*	зага- льний	за 1 кг/шт.	за всю продукцію	тис. грн	ції, тис., грн	сті, %
Без використання кочівлі							
Мед товарний, кг	31	310	75	23250	12400	10850	
Віск, кг	0,90	0,900	150	135	77,5	57,5	
Відводки та пакети бджіл на стільниках 4 рамок , шт.	1	1	700	700	300	400	
Усього				24085	12777,5	11307,5	46,9
З використанням кочівлі							
Мед товарний, кг	42	420	85	35700	18900	16800	
Віск, кг	0,15 0	1,5	150	225	77,5	147,5	
Відводки та пакети бджіл на стільниках 4 рамок , шт.	4	4	1000	4000	800	3200	
Усього				39925	19777,5	20147,5	50,46

Примітка: * - бджолосім'я

Крім того, від сімей було отримано також пилок. Від бджіл, які вивозилися на кочівлю отримано в середньому по 150 г свіжого пилку з кожного вулика, в той час коли від бджолиних сімей стаціонарною точкою було отримано по 90 г.

Отже, в умовах України, з розвиненим інтенсивним землеробством і садівництвом, бджоли є важливим фактором підвищення врожаю багатьох сільськогосподарських культур. Підвищення продуктивності бджолиних сімей можна досягти за рахунок не лише раціонального використання бджіл і молодих маток, а й за рахунок кочівель на відстані 3-5 км, використовуючи певний тип медозбору.

Висновки

1. Отримано в середньому від сімей, яких використовували на кочівлях по 42 кг товарного меду та 150 г воску від кожної бджолосім'ї, 4 відводки та пакети бджіл на стільниках по 4 рамки. В даному випадку застосування кочівель бджолиних сімей збільшило обсяг виробництва на 26,2%, а рівень рентабельності на 7,05%.

Література

1. Кравченко М.В. Розвиток економічної ефективності бджільництва в ринкових умовах / М.В.Кравченко // Економіка. Управління. Інновації. Випуск. – 2014, - №2. – С. 4-8.
2. Машинская Н.Д. Особенности развития пчелиных семей в теплицах и использование их для опыления огурца в условиях Западной Сибири / Н.Д. Машинская // Автореф. дисс. канд. с-х. наук. М.: 1982. С. 17.
3. Мацебора В.І. Економіка сільського господарства / В.І.Мацебора, 1994, С.78-89.
4. Поліщук В.П. Бджільництво / В.П.Поліщук: [Підручник]. - К.: «Вища школа», 2001. – 287 с.
5. Филоненко, О. Г. Рекомендации по опылению растений пчелами в теплицах. / О. Г. Филоненко // Гавриш. – 2002. - №5. – С. 5-9.

К. А. Хамид. Экономическая эффективность ведения отрасли пчеловодства на пасеках Николаевской области

Установлено повышенную экономическую эффективность применения кочевли пасек пчелиных семей Николаевской области при умеренном использовании медоносных ресурсов. Повышенная продуктивность пчелиных семей достигается не только за счёт рационального использования пчёл и молодых маток, но также за счёт кочевли на расстояние 3-5 км, используя конкретный тип медосбора. Использование кочевли пчелиных семей увеличило объём производства на 26,2% , а уровень рентабельности на 7,05%.

Ключевые слова: *кочевля, мёд товарный, воск, выручка, уровень рентабельности.*

K. Khamid Economic efficiency of the beekeeping industry in the apiaries of the Mykolaiv region.

The increased economic efficiency of the application of bee colonies apiaries migration in Mykolayiv region with moderate use of honey resources.

The increase of bee colonies productivity is achieved not only through rational use of bees and young females and by migrations at a distance of 3-5 km, using some type of honey collection.

The application of bee colonies of migrations increased output by 26,2% and the level of profitability by 7,05%.

Key words: *nomadic, commercial honey, wax, receipts, level of profitability.*